

บทที่ 2

ธนาคารออมสิน

ความเป็นมาของธนาคารออมสิน

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐ โดยเป็นรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการคลัง จัดตั้งขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการออมทรัพย์ และในขณะเดียวกันก็นำเงินออมของประชาชน ไปให้รัฐบาลนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกิจการของธนาคารออมสินเริ่มขึ้นจากนักบวชและนักสังคมสงเคราะห์ที่พยายามส่งเสริมให้ผู้มีรายได้น้อยได้ออมทรัพย์เพื่อเป็นการช่วยตนเองเมื่อเกิดความจำเป็นต้องใช้เงิน ซึ่งธนาคารออมสินแห่งแรกของโลกตั้งขึ้นที่เมืองฮัมบูร์ก ประเทศเยอรมัน ในปี พ.ศ.2321 ต่อมาตั้งขึ้นในประเทศสก็อตแลนด์ ในปี พ.ศ.2353 และตั้งขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปี พ.ศ.2359⁴

ในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชการที่ 6 ได้ทรงเริ่มนำกิจการธนาคารออมสินมาใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.2450 ซึ่งในขณะนั้นยังดำรงพระราชอิสริยยศเป็นพระบรมโอรสาธิราชสยามมงกุฎราชกุมาร โดยได้ทดลองตั้งธนาคารรับฝากเงินขึ้นเรียกว่า แแบงค์ลีฟอเทีย ณ พระตำหนักสวนจิตรลดา (ในบริเวณสวนปารุสกวัน) ซึ่งเป็นวังที่ประทับของพระองค์ สำหรับให้มหาดเล็กและข้าราชการบริพารของพระองค์เรียนรู้วิธีการดำเนินงานของธนาคาร และส่งเสริมให้มีนิสัยรักการออม

ต่อมาหลังจากได้เสวยราชสมบัติเป็นเวลานาน ได้ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พุทธศักราช 2456 เมื่อวันที่ 26 มีนาคม พ.ศ.2456 และประกาศใช้ในวันที่ 1 เมษายน 2456 พร้อมทั้งทรงพระราชทานทุนในการก่อตั้งเป็นจำนวน 100,000 บาท เป็นทุนประเดิมเพื่อจัดตั้งคลังออมสิน ในสังกัดของกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ (พ.ศ.2456-2472) เพื่อเป็นสถานที่เก็บรักษาทรัพย์ของราษฎรให้ปลอดภัย และส่งเสริมให้ราษฎรรู้จักการใช้จ่ายโดย

⁴ จรินทร์ เทศวานิช, เงิน ตลาดการเงินและสถาบันการเงิน, (กรุงเทพฯ : บริษัทซีเอ็ดดูเคชั่น, 2542)

ประยุทธ์ รู้จักการเก็บออมอย่างถูกวิธี เนื่องจากในขณะนั้นราษฎรมีการใช้จ่ายอย่างฟุ่มเฟือยและเล่นการพนัน

นอกจากนั้นในด้านนโยบายการคลัง ยังมีการขาดดุลงบประมาณมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งประเทศไทยต้องอาศัยการกู้เงินจากต่างประเทศสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ.2447 เป็นต้นมา ดังนั้นการพระราชทานกำเนิดคลังออมสินขึ้นจึงเท่ากับเป็นการแก้ไขปัญหาการคลังของประเทศได้อีกทางหนึ่ง โดยการนำเงินภายในประเทศซึ่งราษฎรเก็บไว้โดยเปล่าประโยชน์มาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ทั้งแก่ราษฎรและประเทศชาติ นับได้ว่าคลังออมสินเป็นสถาบันการเงินแห่งแรกของประเทศ ที่ตั้งขึ้นเพื่อระดมเงินออมรายย่อยที่กระจัดกระจายให้เข้าสู่ระบบการเงิน คลังออมสินได้ดำเนินงานภายใต้สังกัดกระทรวงพระคลังมหาสมบัติมาจนถึงปี พ.ศ.2472 นับเป็นเวลาประมาณ 16 ปี แล้วจึงโอนไปสังกัดกรมไปรษณีย์โทรเลข กระทรวงพาณิชย์และคมนาคม

เมื่อพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ขึ้นครองราชสมบัติ ทรงตระหนักถึงความสำคัญของคลังออมสินและทรงห่วงใยกิจการของคลังออมสินในขณะนั้นที่ไม่เจริญก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากคลังออมสินขาดพนักงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่โดยเฉพาะ ต้องอาศัยข้าราชการซึ่งมีหน้าที่ประจำทางอื่นมาช่วยดำเนินงานแทน ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจที่ไม่เอื้ออำนวยต่อความสามารถที่จะออมทรัพย์ของราษฎร และสถานที่ตั้งคลังออมสินไม่สะดวกต่อการติดต่อใช้บริการ จึงทรงเห็นสมควรให้โอนกิจการคลังออมสินจากกระทรวงพระคลังมหาสมบัติให้กรมไปรษณีย์โทรเลข เพื่อให้กิจการคลังออมสินมีความเจริญก้าวหน้าขึ้น และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่จะทำการติดต่อทั้งทางด้านฝาก-ถอนเงิน รวมทั้งสอบถามระเบียบและรายละเอียดต่างๆ ของคลังออมสินได้

ในสมัยรัฐบาลของหลวงประดิษฐมนูธรรม (นายปรีดี พนมยงค์) นายกรัฐมนตรีขณะนั้นได้สนับสนุนให้คลังออมสินเปลี่ยนฐานะเป็นธนาคารออมสิน (The Government Savings Bank) เพื่อทำหน้าที่การธนาคารและเป็นสถาบันการออมทรัพย์ที่สมบูรณ์แบบเช่นเดียวกับนานาประเทศ ทั้งนี้โดยรับโอนทรัพย์สินและกิจการคลังออมสินจากกรมไปรษณีย์โทรเลขมาดำเนินการภายใต้พระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ.2489 โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งดังนี้ “เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพแห่งสังคมในทางทรัพย์สิน” ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2490 เป็นต้นไป มีฐานะเป็นนิติบุคคล บริหารงานอิสระ ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้แต่งตั้งประกอบด้วย ประธานกรรมการ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และกรรมการอื่นอีกไม่ต่ำกว่า 7 นาย มีผู้อำนวยการธนาคารออมสินเป็นผู้จัดการธนาคารออมสิน ดำเนินกิจการให้เป็นไปตาม

กฎหมาย กฎระเบียบข้อบังคับของธนาคาร นับตั้งแต่ พ.ศ.2490 ที่เริ่มกิจการธนาคารออมสินมาจนถึงปัจจุบัน

ธนาคารออมสินในปัจจุบันมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่เลขที่ 470 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร โดยมีสำนักงานสาขาตั้งอยู่ในอำเภอและจังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทย

วัตถุประสงค์ของธนาคารออมสิน

ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐ ในสังกัดกระทรวงการคลัง ดำเนินงานตามภารกิจหลักของธนาคาร โดยมุ่งหมายให้ผลประโยชน์สูงสุดทำเกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวม ธนาคารได้ดำเนินธุรกรรมเชิงพาณิชย์ควบคู่ไปกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสังคม โดยส่งเสริมการออมทรัพย์ของประชาชน เป็นแหล่งเงินกู้ภายในประเทศของรัฐบาลเพื่อนำเงินออมไปใช้ในการสร้างสาธารณูปโภคและการพัฒนาประเทศด้านอื่น ๆ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมจะต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยในตลาดส่วนใหญ่ เพื่อช่วยเหลือหน่วยราชการและองค์การรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาทางการเงิน การให้กู้ยืมแก่หน่วยราชการและองค์การรัฐวิสาหกิจเหล่านี้ กระทรวงการคลังจะเป็นผู้ค้ำประกัน นอกจากนี้ธนาคารออมสินยังให้กู้ยืมแก่เอกชนที่มีความจำเป็นต้องใช้เงินทุน การให้กู้ยืมแก่ประชาชนทั่วไปเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัยและให้กู้ยืมในรูปของสินเชื่อส่วนบุคคล

บทบาทของธนาคารออมสิน⁵

ธนาคารออมสินมีบทบาทที่สำคัญสรุปได้ดังนี้คือ

1.การเป็นธนาคารเพื่อการออม ธนาคารออมสินเป็นสถาบันการเงินของรัฐที่ทำหน้าที่ ในการส่งเสริมการออมของประชาชน และเป็นแหล่งระดมเงินออมรายย่อยจากประชาชนที่สำคัญ เมื่อเปรียบเทียบกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศในด้านการจัดหาสถานที่รับฝากเงินให้แก่ประชาชน ซึ่งเป็นการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ในการก่อตั้งธนาคารออมสิน ซึ่งในปัจจุบันธนาคารได้ให้บริการฝากเงินในหลากหลายรูปแบบ สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ทุกกลุ่ม อาชีพและอายุ จำแนกเป็นประเภทหลัก ๆ ได้ดังนี้

⁵ ธนาคารออมสิน, รายงานประจำปี 2543, (กรุงเทพฯ : 2543) หน้า 30 - 37

เงินฝากทั่วไป ได้แก่ เงินฝากเผื่อเรียก เงินฝากเผื่อเรียกพิเศษ เงินฝากประจำ 3 เดือน 6 เดือน 12 เดือน เงินฝากประจำรายเดือนยกเว้นภาษี เงินฝากกระแสรายวัน และเงินฝากอื่น ๆ

เงินฝากสลากออมสินและพันธบัตร ประกอบด้วย เงินฝากสลากออมสินพิเศษ เงินฝากสลากออมสินพิเศษ (รุ่นชนโชน) และเงินฝากพันธบัตรช่วยชาติ

เงินฝากสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว เป็นเงินฝากที่ให้ความคุ้มครองผู้ฝากเช่นเดียวกับการประกันชีวิต ซึ่งธนาคารได้ให้บริการ 6 แบบ คือ แบบเพิ่มพูนทรัพย์ แบบร่มไทร แบบบ้านบุญสงเคราะห์ แบบทุนการศึกษา แบบออมสินสะสมทรัพย์ และแบบออมสินตลอดชีพ

นอกจากนี้ธนาคารได้สนับสนุนการออมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดงานวันออมแห่งชาติ การให้บริการรับฝากเงินนอกสถานที่ การจัดตั้งสโมสรเยาวชนธนาคารออมสิน โครงการธนาคารโรงเรียน และการให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม เป็นต้น โดยมีรายละเอียดดังนี้

สโมสรเยาวชนธนาคารออมสิน จัดตั้งขึ้นเพื่อนำเยาวชนที่ฝากเงินกับธนาคารออมสินหรือธนาคารโรงเรียน และได้สมัครเป็นสมาชิกของสโมสรฯ ไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ร่วมกัน เพื่อสร้างภาวะผู้นำ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การปรับตัวให้อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข รวมทั้งการรักบ้านเมืองและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

โครงการธนาคารโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝังนิสัยการออมทรัพย์ให้แก่วัยเด็กและเยาวชน ส่งเสริมให้นักเรียนมีการออมทรัพย์อย่างต่อเนื่องตลอดจนเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรให้นักเรียนได้เรียนรู้หลักการทำงานร่วมกับผู้อื่นมีความรับผิดชอบต่อสังคม และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

การให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม เกิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งมุ่งตอบสนองความต้องการของผู้ที่ต้องการจะออมเงินให้ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลาม รวมถึงการลงทุนทางธุรกิจหรือการค้า เพื่อก่อให้เกิดรายได้ในกิจการที่ไม่เกี่ยวข้องกับดอกเบี้ยและไม่ขัดต่อหลักศาสนาอิสลาม

2.การเป็นธนาคารเพื่อสังคมและชุมชน ธนาคารมุ่งให้บริการประชาชนทุกระดับอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะองค์กรชุมชนเพื่อให้มีความเข้มแข็งและมีพลังสร้างสรรค์ จนสามารถพึ่งตนเองได้โดยธนาคารออมสินได้ดำเนินการให้บริการ ดังต่อไปนี้

สินเชื่อเพื่อสังคม เป็นบริการที่มุ่งเน้นการสนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชนรวมทั้งเครือข่ายขององค์กรชุมชนเพื่อให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในภูมิภาคและชนบท สามารถพึ่งตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องและส่งเสริมให้องค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยการส่งเสริมการออมทรัพย์และเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ธนาคารได้ให้การสนับสนุน

ทางการเงินและวิชาการ โดยเฉพาะด้านการจัดการแก่องค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนา
ชนบท

สินเชื่อสถานศึกษา เป็นสินเชื่อเพื่อสนับสนุนภาคเอกชน ให้มีส่วนร่วมในการ
พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มากขึ้นและกระจายการศึกษาให้ทั่วถึงเท่าเทียมกันทั่วประเทศ และเป็น
การสร้างโอกาสทางการศึกษาแก่เยาวชนให้มากขึ้นตลอดจนเป็นการส่งเสริมคุณภาพของประชาชน
ให้สูงขึ้น

กองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม ให้การสนับสนุนทางการเงินทุนแก่โครงการ
หรือกิจกรรมพัฒนาในท้องถิ่นซึ่งริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชนในท้องถิ่น เป็นโครงการที่ก่อ
ประโยชน์แก่ชุมชนท้องถิ่นโดยรวม อันเป็นพื้นฐานให้ชุมชนและท้องถิ่นมีการพัฒนาที่เข้มแข็ง
จริงจังและยั่งยืน

โครงการธนาคารชุมชน เพื่อสนองความต้องการของชุมชนที่อยู่ในที่ทุรกันดาร
ห่างไกลความเจริญและขาดแคลนสถาบันการเงินสำหรับการออมขั้นพื้นฐาน พร้อมทั้งเข้าช่วยเหลือ
ชุมชนในท้องถิ่น เพื่อให้มีความเข้มแข็งสามารถสร้างระบบเศรษฐกิจที่มีความมั่นคงและพึ่งพาตนเอง
ได้ การบริหารงานเน้นให้ชุมชนรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของพร้อมทั้งให้ได้รับประโยชน์ร่วมกัน
ในการดำเนินงาน

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชีวิตครู ธนาคารได้เข้าร่วมดำเนินการให้ความช่วย
เหลือและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูอย่างเบ็ดเสร็จ โดยจัดทำโครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนา
ชีวิตครู ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือ 3 ฝ่าย ระหว่าง กลุ่มข้าราชการครู กระทรวงศึกษาธิการ และ
ธนาคารออมสิน ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาชีวิตครูให้มีความสุข สามารถมีชีวิตทั้งด้าน
ส่วนตัวและการทำงานดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยอาศัยกระบวนการทางด้านจิตใจ สังคม การจัด
การและการเงิน

โครงการธนาคารประชาชน ธนาคารเห็นความสำคัญของผู้ประกอบการรายย่อย
จึงเปิดให้บริการทางการเงินแก่ประชาชนที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย และประชาชนทั่วไปที่ยัง
ไม่สามารถใช้บริการทางการเงินในระบบ ส่งเสริมอาชีพโดยให้ความรู้บริหารจัดการและการ
พัฒนาอาชีพให้แก่สมาชิกโครงการ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นนโยบายรัฐบาลที่มอบให้ธนาคารดำเนินการ
สนับสนุนและส่งเสริมองค์กรชุมชนเพื่อให้มีความเข้มแข็งและมีพลังสร้างสรรค์ จนสามารถพึ่งพา
ตนเองและพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องโดยรัฐบาลได้มอบเงินกองทุน 1 ล้านบาทให้แก่หมู่บ้าน
และชุมชนเมือง ที่มีความพร้อมในการบริหารจัดการ และผ่านการประเมินความพร้อมจากธนาคาร
และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการวางรากฐานการพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน

3.การเป็นธนาคารเพื่อภาครัฐ กิจกรรมของภาครัฐมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ธนาคารจึงได้ให้ความสำคัญต่อการลงทุนของหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจเสมอมา โดยได้สนับสนุนในรูปของการลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลและตั๋วสัญญาใช้เงินของกระทรวงการคลัง นอกจากนี้ ธนาคารยังได้ให้สินเชื่อกับหน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ ที่ดำเนินการด้านสาธารณสุขโลก และโครงการพื้นฐานทางเศรษฐกิจ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน และการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

4.การเป็นธนาคารเพื่อบุคคลทั่วไป ธนาคารได้มุ่งเน้นส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนทั่วไป ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนผู้ประกอบการอาชีพอิสระ โดยธนาคารได้ให้บริการหลากหลายรูปแบบที่เหมาะสมกับความต้องการของประชาชน อาทิ สินเชื่อเคหะซึ่งเป็นการให้กู้ยืมเพื่อจัดหาที่อยู่อาศัย สินเชื่อสวัสดิการซึ่งให้กู้ยืมเพื่อส่งเสริมสวัสดิการในการดำรงชีพ และสินเชื่อโทรทองซึ่งเป็นสินเชื่อเอนกประสงค์เพื่อส่งเสริมการอุปโภค บริโภค

5.การเป็นธนาคารเพื่อธุรกิจ ธนาคารได้ให้การสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจ ทั้งธุรกิจขนาดใหญ่ ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อเป็นการสนับสนุนธุรกิจที่ใช้เทคโนโลยีท้องถิ่นและวัตถุดิบภายในประเทศ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน โดยการให้สินเชื่อและร่วมลงทุนกับธุรกิจประเภทต่าง ๆ

แหล่งเงินทุนของธนาคารออมสิน

แหล่งเงินทุนธนาคารออมสินประกอบด้วย

1. ส่วนของทุน

2. เงินรับฝาก

ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1. ส่วนของทุน ประกอบด้วย

1.1 เงินทุนที่ได้รับพระราชทาน ซึ่งเป็นทุนประเดิมในการก่อตั้งธนาคารออมสิน

เมื่อ พ.ศ.2456 เป็นจำนวนเงิน 100,000 บาท

1.2 ส่วนเกินทุนจากการบริจาค หมายถึงราคาที่ดินที่มีผู้บริจาคให้ธนาคารออมสิน

1.3 เงินทุนสะสม หมายถึงกำไรสุทธิของธนาคารในแต่ละปีที่สะสมไว้สำหรับ

การธนาคาร ออมสิน

1.4 กำไรสุทธิ หมายถึงกำไรสุทธิจากการดำเนินงานในแต่ละปีซึ่งเป็นกำไรสุทธิที่

ปรับรายการพิเศษแล้ว

2. เงินรับฝาก เป็นเงินที่ธนาคารออมสินรับฝากจากลูกค้า โดยแบ่งออกเป็น

2.1 เงินฝากออมสิน เป็นเงินฝากออมสินประกอบด้วยเงินฝากประเภทเพื่อเรียก
เพื่อเรียกพิเศษ ประเภทประจำ

2.2 เงินฝากสลากออมสิน เป็นเงินฝากสลากออมสินประกอบด้วยสลากออมสิน
พิเศษ และสลากออมสินรุ่นธน โชน

2.3 เงินฝากประเภทสงเคราะห์ชีวิต เป็นเงินฝากที่ให้ความคุ้มครองผู้ฝากเช่น
เดียวกับการประกันชีวิตประกอบด้วยเงินฝากแบบเพิ่มพูนทรัพย์ แบบบำนาญสงเคราะห์ แบบร่วม
ไทร แบบทุนการศึกษา แบบออมสินสะสมทรัพย์ และแบบออมสินตลอดชีพ

2.4 เงินฝากประเภทอื่น ๆ เงินรับฝากประเภทนี้ประกอบด้วยเงินฝากกระแสรายวัน
เงินรับจากการจำหน่ายตั๋วแลกเงินเพื่อเดินทางภายในประเทศและตั๋วแลกเงินของขั้ว

การดำเนินงานของธนาคารออมสิน

การดำเนินธุรกิจของธนาคารออมสินได้กำหนดไว้ในมาตรา 7 ของพระราชบัญญัติธนาคาร
ออมสิน พ.ศ. 2489 ดังนี้

1. รับฝากเงินออมสิน
 2. ออกพันธบัตรออมสินและสลากออมสิน
 3. รับฝากเงินออมสินเพื่อสงเคราะห์ชีวิตและครอบครัว
 4. ทำการรับจ่ายและโอนเงิน
 5. ซื้อหรือขายพันธบัตรรัฐบาลไทย
 6. ลงทุนเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ซึ่งรัฐมนตรีกระทรวงการคลังอนุญาต
 7. การออมสินอื่น ๆ ตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้
 8. กิจการอันพึงเป็นงานธนาคารออมสินตามที่จะมีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้
และตามพระราชกฤษฎีกา กำหนดกิจการอันพึงเป็นงานธนาคารออมสิน(ฉบับที่ 2) พ.ศ.
2541 ได้ระบุงานธนาคารที่ธนาคารออมสินพึงประกอบได้ไว้ดังต่อไปนี้
1. การรับฝากเงินฝากประจำ หรือ กระแสรายวัน โดยจ่ายดอกเบี้ยหรือไม่จ่ายดอกเบี้ย
ให้ก็ได้
 2. การออกตราฟที่กำหนดให้ใช้เงินเมื่อทวงถาม ณ สำนักงาน หรือสำนักงานตัวแทนของ
ธนาคารเอง
 3. การออกซื้อขาย หรือ เก็บเงินตามตั๋วแลกเงิน หรือ ตราสารเปลี่ยนมืออื่นใด

4. การให้สินเชื่อ
5. การซื้อ ซื้อมรดก หรือรับช่วงซื้อมรดกตราสารแสดงสิทธิในหนี้ หรือ การรับ โอนสิทธิเรียกร้องของสถาบันการเงิน
6. การทำธุรกิจเงินตราต่างประเทศ
7. การออกหนังสือค้ำประกันและการอาวัล
8. การให้บริการทางการเงิน
9. การให้บริการบัตรเครดิต
10. การออกบัตรเงินฝาก
11. การเป็นที่ปรึกษาทางการเงิน ให้การสนับสนุนทางการเงินแก่โครงการลงทุน
12. การจัดการหรือรับจัดการกองทุน
13. ธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือมีลักษณะทำนองเดียวกับ 1 ถึง 12

นโยบายการดำเนินธุรกิจของธนาคารออมสิน

ธนาคารออมสินได้สานต่อพระราชปณิธานของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้ทรงมีพระราชประสงค์ให้กิจการออมสินเป็นธนาคารของรัฐสำหรับประชาชน และคำจูงฐานะทางการคลังของรัฐบาล ตลอดจนคุณุรักษ์ทรัพย์สินของพระราชราษฎรให้ปลอดภัยจากภัยพิบัติทั้งปวง โดยตลอดระยะเวลาในการดำเนินงาน ธนาคารได้พัฒนากลยุทธ์และแนวทางปฏิบัติให้เหมาะสมกับยุคสมัยอย่างต่อเนื่อง จนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งธนาคารออมสิน ตามพระราชบัญญัติธนาคารออมสิน พ.ศ. 2489 “เพื่อส่งเสริมสวัสดิภาพแห่งสังคมในทางทรัพย์สิน” ในระดับที่น่าพอใจยิ่ง

ด้วยเหตุที่ธนาคารออมสินได้รับความเชื่อมั่นจากประชาชน และได้ดำเนินงานเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ สังคมและประชาชนทุกระดับมาโดยตลอด และธนาคารได้ตระหนักถึงสภาพการแข่งขันที่ทวีความรุนแรงขึ้น การที่จะดำรงอยู่ได้ด้วยความมั่นคงและสามารถสร้างประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม จะต้องสามารถจัดสรรทรัพยากรและนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ได้อย่างกลมกลืนในเวลาที่เหมาะสม โดยมีแผนงานและกระบวนการติดตามการปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ธนาคารจึงได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารงานของธนาคารเข้าสู่การบริหารงานในเชิงธุรกิจ โดยใช้แผนวิสาหกิจเป็นแนวทางการดำเนินงานในระยะ 5 ปี และกำหนดให้จัดทำ

แผนประจำปีขึ้นรองรับซึ่งจะกำหนดรายละเอียดของกิจกรรมและโครงการในรอบปี ส่งผลให้ประสิทธิภาพการบริหารและการดำเนินงานของธนาคารมีการพัฒนาขึ้น และปัจจุบันธนาคารได้จัดทำแผนวิสาหกิจธนาคารออมสินฉบับที่ 5 ซึ่งใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2542-2546 ซึ่งสรุปได้ดังนี้

วิสัยทัศน์ ธนาคารออมสินเป็นธนาคารในดวงใจของปวงชน

ปณิธาน บุคลากรมีคุณภาพ เทคโนโลยีทันสมัย บริการด้วยน้ำใจ มุ่งรับใช้ปวงประชา

วัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผล จึงกำหนดวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้เป็นสถาบันการเงินชั้นนำที่อยู่ในดวงใจของปวงชน สัมกับที่เป็นธนาคารของปวงชนซึ่งดำเนินงานเพื่อปวงชน เพื่อชุมชนและเพื่อสังคม
2. เพื่อมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยการออมทรัพย์ในกลุ่มเยาวชนและประชาชน
3. เพื่อให้บริการทางการเงินธนาคารที่หลากหลายมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ตอบสนองความต้องการของประชาชนในกลุ่มอายุและกลุ่มอาชีพต่าง ๆ
4. เพื่อมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างสวัสดิภาพแห่งสังคม ในทางทรัพย์สิน รวมถึงการมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของลูกค้าและประชาชนที่ธนาคารเข้าไปเกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม
5. เพื่อให้การบริหารงานและการปฏิบัติงานของธนาคารเป็นไปอย่างสุจริตเหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพทั้งในเชิงวัฒนธรรมองค์กร ระบบ กระบวนการ ข้อบังคับ และวิธีปฏิบัติต่าง ๆ รวมถึงที่เกี่ยวกับการบริหารบุคคล การบริหารเทคโนโลยี การบริหารงาน และการบริหารการเงิน

นโยบายและแนวทางการดำเนินงาน ธนาคารได้มีการวางนโยบายและแนวทางการดำเนินงานซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ด้านดังนี้คือ

1. นโยบายด้านการดำเนินธุรกิจและการธนาคารเพื่อสังคม
2. นโยบายด้านการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการ
3. นโยบายด้านการบริหารจัดการ

1.นโยบายด้านการดำเนินธุรกิจและการธนาคารเพื่อสังคม แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ

1.1 ด้านการได้มาของเงินทุน มุ่งเน้นด้านการส่งเสริมการออม เสริมสร้างนิสัยการออมให้เกิดแก่เยาวชนและประชาชนทั่วไป การระดมเงินทุนจะคำนึงถึงสภาพคล่องของธนาคาร และต้นทุนของเงินฝากควบคู่กับการให้ความสะดวกในด้านการให้บริการ ตลอดจนให้ความสำคัญกับเงินฝากระยะปานกลางและระยะยาวเพิ่มมากขึ้น เพื่อปรับสัดส่วนให้สอดคล้องกับทางใช้ไปของเงินทุน โดยธนาคารจะกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมการออมให้สอดคล้องกับประชาชนทุกกลุ่มเป้าหมาย อาทิเช่น สำหรับเยาวชนจะสร้างนิสัยการออมผ่านโครงการธนาคาร โรงเรียน ด้านประชาชนทั่วไปได้ร่วมมือกับธนาคารแห่งประเทศไทยและหน่วยงานอื่น ๆ จัดทำโครงการส่งเสริมการออม จัดวันออมแห่งชาติ ขยายการให้บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม สนับสนุนการออมทรัพย์ในระดับชาวบ้านผ่านแนวทางการดำเนินงานธนาคารชุมชน เพื่อสร้างวัฒนธรรมและเพิ่มระดับการออมภาคครัวเรือน

1.2 ด้านการใช้ไปของเงินทุน ที่ธนาคารจะถือว่าเป็นกิจกรรมที่จะให้ความสำคัญสูงสุด จะมุ่งเน้นการบริหารเงินทุนให้มีประสิทธิภาพและรักษาสภาพคล่องให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ด้วยการขยายการลงทุนและให้สินเชื่อในภาครัฐ เอกชน และประชาชนทั่วไป เพื่อเพิ่มการหมุนเวียนของปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจทั้งในระดับมหภาคและจุลภาค โดยคำนึงถึงคุณภาพของการลงทุน การให้สินเชื่อและผลกระทบที่จะส่งผลดีเป็นประโยชน์แก่สังคมโดยรวม เป็นสำคัญ แนวทางการดำเนินการเป็นดังนี้

1.2.1 ให้ความสำคัญกับการลงทุน และสินเชื่อระยะยาวสำหรับรัฐบาล หน่วยงานรัฐวิสาหกิจและธุรกิจขนาดใหญ่

1.2.2 ขยายการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ผู้ประกอบการรายย่อย ผู้ค้ารายย่อย สินเชื่อที่อยู่อาศัย โดยเฉพาะในส่วนภูมิภาค

1.2.3 ขยายสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย สินเชื่อสวัสดิการ และสินเชื่อในการอุปโภคบริโภค

1.2.4 การให้สินเชื่อตามความต้องการแก่องค์กรชุมชนและกลุ่มชาวบ้าน และเพิ่มประเภทสินเชื่อเพื่อสังคม และขยายพื้นที่บริการให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ทั้งกรุงเทพฯ ปริมณฑลและส่วนภูมิภาค

2.นโยบายด้านการเพิ่มศักยภาพในการให้บริการ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 ด้านพนักงานให้บริการ

2.1.1 มุ่งเน้นพัฒนาและฝึกฝนให้พนักงานแต่ละคนสามารถปฏิบัติงานได้หลายหน้าที่โดยการอบรมและการเรียนรู้ร่วมกัน

2.1.2 กระตุ้นให้พนักงานมีจิตสำนึกการทำงานในธุรกิจการให้บริการทางการเงินด้วยการฝึกอบรมการพัฒนาบุคลิกภาพ

2.2 ด้านเทคโนโลยีในการให้บริการ มุ่งเน้นการใช้เทคโนโลยีในการให้บริการเพื่อทดแทนกำลังคน (Technology intensive) ทั้งในส่วนของบริการและการบริหารงานภายใน โดยมีลักษณะดังนี้

2.2.1 เป็นเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีความง่ายสะดวกในการใช้สำหรับลูกค้าและสามารถร่วมให้บริการในเครือข่ายเดียวกันกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินอื่น

2.2.2 นำระบบการให้บริการด้วยตนเอง (Self service) มาใช้เพื่อลดการเพิ่มอัตราค่าจ้างและสามารถสร้างฐานรายได้จากค่าบริการได้ด้วย

2.2.3 มีสมรรถนะในการผนวกธุรกิจการให้บริการทางการเงินทุกประเภทของธนาคารทั้งในปัจจุบันและเพื่อรองรับแผนงานในอนาคต

2.2.4 ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมาตรฐานและปรับแต่งระบบ (Modify) ให้น้อยที่สุด เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการนำมาใช้งานและสามารถปรับเข้ากับเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ง่าย

2.3 ด้านการอำนวยความสะดวกในการให้บริการ โดยมุ่งเน้นดำเนินการดังต่อไปนี้

2.3.1 ให้ความสำคัญกับการปรับปรุงสาขาเดิมให้ทันสมัยสวยงาม สะดวกต่อการให้บริการลูกค้า โดยปรับปรุงทั้งภาพลักษณ์ของสาขาและปรับระบบการให้บริการให้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

2.3.2 เพิ่มสาขานาคารชุมชนเพื่อให้บริการทางการเงินและบริการอื่นตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน

2.3.3 เปิดสาขาใหม่เฉพาะในพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีความคุ้มค่าทางด้านการตลาดตามความจำเป็นของพื้นที่ให้บริการของธนาคาร

2.3.4 สนับสนุนการดำเนินงานกองทุนเพื่อการลงทุนทางสังคม และกองทุนพัฒนาเมืองในภูมิภาค เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนฐานล่าง และเสริมสร้างความสามารถในการจัดการของเทศบาลและองค์กรท้องถิ่น

3.นโยบายด้านการบริหารจัดการ เพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการทั้งในส่วนงาน การให้บริการและส่วนงานสนับสนุน โดยมีแนวทางการดำเนินการด้านต่าง ๆ ดังนี้

3.1 การบริหารบุคคล

3.1.1 บริหารอัตรากำลังให้เหมาะสมกับปริมาณอัตรากำลังปัจจุบัน เว้น แต่มีการเพิ่มจำนวนหน่วยงานให้บริการประชาชน ทั้งนี้จะเพิ่มบุคลากรแก่ภาคและสาขาด้วยการ โยกย้ายบุคลากรจากงานสนับสนุน และงานที่นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้และปรับลดตำแหน่งงานให้ เหลือน้อยลง เพื่อเพิ่มความคล่องตัวทั้งในด้านการปฏิบัติงานและการบริหารบุคคล

3.1.2 บริหารค่าใช้จ่ายด้านเงินเดือนค่าจ้าง สิทธิประโยชน์และสวัสดิ การพนักงานให้เป็นที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันมากที่สุด วางระบบการสรรหาและแต่งตั้ง ให้เหมาะสมและเป็นธรรม ตามความรู้ความสามารถของพนักงาน และจัดให้มีข้อมูลและประวัติ พนักงานที่มีความสมบูรณ์ถูกต้องเพื่อการบริหารบุคลากร การแต่งตั้ง โยกย้าย บุคลากร รวมทั้ง ระบบประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ มีความน่าเชื่อถือ เป็นธรรมและสามารถตรวจสอบได้

3.1.3 จัดวางแผนแม่บทในการพัฒนาศักยภาพบุคลากร (Career Development) โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการตลาดในระดับต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการสร้างโอกาส ความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพให้แก่พนักงาน

3.2 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงาน

3.2.1 มุ่งเน้นความโปร่งใสในการบริหารงาน และการมีส่วนร่วมของ พนักงาน

3.2.2 ดำเนินการเพื่อให้แนวความคิดเรื่องการค้ากับคุณแลที่ดี (Good Governance) เป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

3.2.3 ขยายการดำเนินงานองค์กรคุณภาพตามวิธีการบริหารแบบองค์กร เรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพทั่วทั้งธนาคารและขยายแนวทางการพัฒนาตามมาตรฐาน ISO 9002 เพื่อ แต่ละหน่วยงานหรือพนักงานแต่ละคนจะสามารถให้บริการแก่หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง อย่างมี ประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การประสานงานระหว่างหน่วยงานและภายในหน่วยงานเป็นไปได้ ด้วยดี

3.2.4 พัฒนาระบบการทำงานทั้งงานบริหารและงานบริการ ให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.5 การว่าจ้างบุคคลภายนอก (Contact Out) เพื่อดำเนินการในงานที่มี ไข่ธุรกิจหลักของธนาคาร

3.2.6 บริหารค่าใช้จ่ายให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลผลิตสูงสุด

โครงสร้างการแบ่งส่วนงาน

โครงสร้างการแบ่งส่วนงานของธนาคารออมสิน จะมีคณะกรรมการธนาคารออมสิน (Board of Directors) ซึ่งมีปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ โดยตำแหน่งอยู่ในลำดับสูงสุดในการจัดองค์กร คณะกรรมการธนาคารมีอำนาจในการดำเนินงานของธนาคาร ซึ่งได้แก่ การกำหนดนโยบายในการดำเนินงานที่สำคัญของธนาคาร ควบคุมดูแลการบริหารงานของธนาคารให้เป็นไปตามกฎหมายและนโยบายที่วางไว้ คณะกรรมการยังประกอบด้วยคณะกรรมการทั่วไปและคณะกรรมการบริหาร ที่ได้รับการเลือกตั้งจากคณะกรรมการธนาคารให้ใช้อำนาจในการบริหารงานภายในขอบเขตที่ได้รับมอบหมาย โดยมีกรรมการซึ่งได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่จัดการงานทั่วไปรับนโยบายไปดำเนินการจัดการ ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการธนาคารออมสินทำหน้าที่ในการจัดการธุรกิจทั้งหมดของธนาคาร จัดวางแนวทางในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและควบคุมการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามนโยบายที่คณะกรรมการธนาคารกำหนดไว้ โดยมีพนักงานชั้นบริหารระดับผู้อำนวยการเป็นผู้ควบคุมดูแลการดำเนินงานและพนักงานในฝ่ายที่ตนรับผิดชอบ ตามขอบเขตอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

ในส่วนของการปฏิบัติงานสาขา ได้จัดให้มีสำนักงานเขตที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบและกำกับดูแลของธนาคารออมสินภาค เพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลสำนักงานธนาคารออมสินสาขา และได้รับมอบอำนาจจากสำนักงานใหญ่ สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานในบางด้าน เช่น การอนุมัติให้กู้ยืม การแต่งตั้งโยกย้าย ในปัจจุบันธนาคารออมสินแบ่งออกเป็นทั้งหมด 14 ภาค มีผู้อำนวยการภาคเป็นผู้ควบคุมและรับผิดชอบ ดังนี้

- 1.ธนาคารออมสินภาคพลโยธิน
- 2.ธนาคารออมสินภาคราชดำเนิน
- 3.ธนาคารออมสินภาคกรุงเทพ
- 4.ธนาคารออมสินภาค 1-11

การแบ่งส่วนงานในสำนักงานใหญ่ จะแบ่งออกเป็นฝ่ายและสำนัก มีผู้อำนวยการฝ่ายและผู้อำนวยการสำนักเป็นผู้มีอำนาจและรับผิดชอบในงานที่เป็นหน้าที่ของตน แต่ละฝ่ายจะแบ่งออกเป็นงาน และแต่ละงานจะแบ่งออกเป็นกลุ่มงาน

ธนาคารออมสินสำนักงานใหญ่ แบ่งงานออกเป็นฝ่ายและสำนัก ดังต่อไปนี้

- 1.ฝ่ายการบัญชี (Accounting department) มีหน้าที่วางแผน พัฒนาระบบงานบัญชี เสนอแนะวิธีปฏิบัติงานด้านการบัญชีของระบบงานต่าง ๆ กำหนดวิธีบันทึกบัญชีให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชี จัดทำงบการเงินและรายงานต่าง ๆ เสนอต่อผู้บริหารของธนาคารและ

หน่วยงานอื่น ๆ และควบคุมดูแลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบการ และประกาศของธนาคาร

2.ฝ่ายบริหารเงิน (Treasury management department) มีหน้าที่ในการบริหารเงิน ทุนของธนาคาร เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนพร้อมทั้งป้องกันความเสี่ยงอย่างเหมาะสม โดยดำเนินการในด้านการบริหารสินทรัพย์และหนี้สิน การบริหารสภาพคล่อง การซื้อขายหลักทรัพย์ การลงทุนในพันธบัตรรัฐบาลและพันธบัตรรัฐวิสาหกิจ

3.ฝ่ายบริหารบุคคล (Personnel department) มีหน้าที่ในการบริหารงานบุคคล โดยการวางแผน วิเคราะห์ กำหนดตำแหน่ง กำหนดกรอบอัตรากำลัง สรรหา โยกย้าย โอน แต่งตั้ง ถอดถอนจากตำแหน่ง จัดทำข้อมูลพนักงาน เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับสวัสดิการพนักงานภายในองค์กร ดำเนินการเกี่ยวกับวินัยพนักงาน และรับเรื่องร้องทุกข์ของพนักงาน จัดสวัสดิการ และสิทธิประโยชน์แก่พนักงาน

4.ฝ่ายวางแผน (Corporate planning department) มีหน้าที่วางแผนงานและแผนการเงินของธนาคาร ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานของธนาคารพร้อมเสนอแนวทางแก้ปัญหา ประมวลผลการดำเนินงานตามศูนย์กำไรและศูนย์ต้นทุนของหน่วยงานธนาคาร กำหนดนโยบายงบประมาณประจำปี ศึกษาวิเคราะห์ ติดตาม ประเมินสภาพแวดล้อมและสถานภาพการดำเนินงานของหน่วยงานและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์แผนปฏิบัติงานและงบประมาณประจำปีให้สอดคล้องกับนโยบาย แผนงานและยุทธศาสตร์ของธนาคาร จัดทำการสำรวจความพึงพอใจในการให้บริการและคุณภาพการบริหารของหน่วยงาน พัฒนาโครงสร้างองค์กรและระบบงาน

5.ฝ่ายกฎหมาย (Legal department) มีหน้าที่ตรวจร่าง จัดทำและปรับปรุงกฎหมายของธนาคาร จัดทำนิติกรรมสัญญา ดำเนินการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดจ้างและตรวจรับพัสดุ สอบสวนข้อเท็จจริง ความผิดวินัยและความรับผิดชอบทางแพ่ง พิจารณานุมัติจ่ายมรดกเงินฝาก และเงินสิทธิประโยชน์ของพนักงาน ฟ้องและแก้ต่างคดีของธนาคารและคดีของพนักงานซึ่งเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ ประนีประนอมยอมความในชั้นศาล ดำเนินการบังคับคดี ติดตามผลการดำเนินคดีของสำนักงานทนายความท้องถิ่น ให้ความเห็นทางด้านข้อสัญญาและข้อกฎหมาย และเป็นผู้แทนธนาคารในการร่างกฎหมาย

6. ฝ่ายการตลาดและประชาสัมพันธ์ (Marketing and public relation department) มีหน้าที่รับผิดชอบการวางแผน กำหนดกลยุทธ์และบริหารงานด้านการตลาด ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย สถานการณ์ทางการตลาดที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจของธนาคาร ปรับปรุงพัฒนาธุรกิจปัจจุบัน ออกแบบ และพัฒนาธุรกิจใหม่ จัดทำแผนส่งเสริมการตลาด ดำเนินการโฆษณาประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายธุรกิจของธนาคารทุกประเภท ดูแลให้บริการข้อมูลข่าวสารของธนาคารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารและให้บริการลูกค้าสัมพันธ์ ประสานงานและให้การสนับสนุนด้านการตลาดแก่ภาคและสาขา

7. ฝ่ายการสลากและพันธบัตรออมสิน (Premium saving certificates and bonds department) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและระเบียบวิธีปฏิบัติงานของธุรกิจสลากและพันธบัตรออมสิน ให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของธนาคาร ความคุมและตรวจสอบการดำเนินธุรกิจสลากและพันธบัตรออมสิน

8. ฝ่ายเงินฝากและธุรกิจบริการ (Deposit and banking services department) มีหน้าที่กำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์เงื่อนไข และระเบียบวิธีปฏิบัติงานธุรกิจเงินฝากออมสิน เงินฝากกระแสรายวัน และธุรกิจบริการให้สอดคล้องกับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของธนาคาร ความคุมและตรวจสอบการดำเนินธุรกิจเงินฝากออมสิน เงินฝากกระแสรายวัน เรียกเก็บเงินตามเช็คและบริการทางการเงิน

9. ฝ่ายตรวจสอบภายใน (Internal audit department) มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการภายในธนาคารทุกประเภท ตรวจสอบการดำเนินธุรกิจ ข้อมูลผลผลิตจากระบบงานคอมพิวเตอร์ ระบบงานบัญชี ทรัพย์สิน หนี้สิน การเก็บรักษาเงินสด ตราสารทางการเงินต่าง ๆ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารงานทุกด้านของทุกหน่วยงาน จัดทำแผนงานตรวจสอบและงบประมาณประจำปี ตรวจสอบการดำเนินงานทั่วไป ตรวจสอบระบบงานและระบบคอมพิวเตอร์ทุกระบบที่นำมาใช้ในธุรกิจของธนาคาร ตรวจสอบการเปลี่ยนระบบงานเดิมสู่ระบบงานใหม่ (System conversion) การเปลี่ยนแปลงแก้ไขโปรแกรมระบบงาน (Change control) พร้อมติดตามประเมินผล ตรวจสอบข้อมูลและการประมวลผลจากระบบงานที่เป็นผลผลิตแล้ว ประเมินระบบการควบคุมภายในการปฏิบัติงานของศูนย์คอมพิวเตอร์ทั้งในส่วนภูมิภาคและสำนักงานใหญ่ ตลอดจนศูนย์สื่อสารข้อมูลของธนาคาร ประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้าน Software และ Hardware ร่วมศึกษา วิเคราะห์ ออกแบบและทดสอบระบบงานคอมพิวเตอร์ ที่พัฒนาขึ้นใหม่หรือปรับปรุง

แก้ไขระบบงานเดิม ตรวจสอบการควบคุมภายใน ให้คำปรึกษาแนะนำแนวทางในการปฏิบัติงาน ให้เป็นไปตามข้อบังคับ ระเบียบการ คำสั่งและประกาศของธนาคาร

10. ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information technology department) มีหน้าที่ บริหารงานคอมพิวเตอร์ พัฒนาระบบเครือข่ายสื่อสาร สนับสนุนงานด้านเทคนิคคอมพิวเตอร์ และ งานปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ เพื่อให้บริการลูกค้าและหน่วยงานต่าง ๆ ของธนาคาร

11. ฝ่ายบริการกลาง (General affairs department) มีหน้าที่อำนวยความสะดวกและให้บริการ สนับสนุนงานธนาคารทั้งในด้านบริหารงานพัสดุ ชุรการและสิ่งพิมพ์ ดูแลรับผิดชอบบริหารจัดการ อสังหาริมทรัพย์ของธนาคาร ออกแบบและควบคุมการก่อสร้าง ซ่อมแซม ดัดแปลงอาคารสำนักงาน ดูแลบำรุงรักษาซ่อมแซมสถานที่ ให้บริการด้านยานพาหนะ และดูแลซ่อมบำรุงยานพาหนะ เพื่อใช้ในงานธนาคาร

12. ฝ่ายสินเชื่อเพื่อสังคม (Social credit department) มีหน้าที่วางแผน พัฒนา ควบคุมและติดตามประเมินผลการดำเนินธุรกิจด้านสินเชื่อเพื่อสังคม ได้แก่การให้สินเชื่อแก่องค์กรชุมชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ทั้งในเขตเทศบาลและการปกครองพิเศษ การให้สินเชื่อแก่กลุ่มอาชีพ ต่าง ๆ อาทิเช่น สินเชื่อครู สินเชื่อทหาร เป็นต้น ส่งเสริมอาชีพและการสร้างรายได้โดยมุ่งเน้นความ เข้มแข็งและยั่งยืนของชุมชนในการพึ่งพาตนเอง

13. สำนักการลงทุน (Investment department) มีหน้าที่ศึกษา วางแผน แสวงหา แหล่งลงทุนระยะยาวและเสนอบริการการให้สินเชื่อกับหน่วยงานของรัฐและเอกชน วิเคราะห์ ความเป็นไปได้ในการเข้าร่วมลงทุน การลงทุน การให้สินเชื่อ โครงการขนาดใหญ่และการให้กู้ร่วม จัดทำนิติกรรมสัญญาตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติ

14. สำนักกิจกรรมพิเศษ (Special activities department) มีหน้าที่บริหารโครงการ และกิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ตามนโยบายของธนาคารและที่รัฐให้การสนับสนุนแก่กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เช่น โครงการเยาวชนสัมพันธ์และกิจกรรมเกี่ยวเนื่อง โครงการธนาคารชุมชน โครงการชุมชนสัมพันธ์ บริการทางการเงินตามหลักศาสนาอิสลาม เป็นต้น

15.สำนักธนาคารประชาชน (People bank department) มีหน้าที่วางแผน พัฒนาควบคุมและติดตามประเมินผลการให้บริการทางการเงินแก่ประชาชน ที่ประกอบอาชีพอิสระรายย่อย และประชาชนทั่วไปที่ยังไม่สามารถใช้บริการทางการเงินในระบบ กำหนดหลักเกณฑ์ระเบียบวิธีปฏิบัติในการดำเนินงานธนาคารประชาชน ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้กลุ่มลูกค้าเป้าหมาย เป็นศูนย์ข้อมูลลูกค้าและควบคุมคุณภาพหนี้สินเชื่อธนาคารประชาชน ดำเนินงานด้านมวลชนสัมพันธ์ ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการข้อมูลลูกค้า การให้สินเชื่อและบริการต่าง ๆ ด้านสังคม

16.สำนักบริหารความเสี่ยง(Risk management department) มีหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการประสานงาน ดูแล รับผิดชอบ การดำเนินนโยบายและกำหนดกลยุทธ์ การบริหารความเสี่ยงโดยรวมของธนาคาร ระบุความเสี่ยงในการบริหารงานและการดำเนินธุรกิจของธนาคาร และบริหารความเสี่ยงนั้น ๆ ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

17.สำนักผู้อำนวยการ(Office of the director-general) มีหน้าที่ รับผิดชอบงานด้านเลขานุการของธนาคาร งานประชุมและรับรอง เป็นศูนย์กลางงานด้านสารบรรณ ดำเนินการจัดเสนอและปรับปรุงระเบียบการและคำสั่ง เป็นศูนย์กลางจัดเก็บและบริการข้อมูลข่าวสาร ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลที่จำเป็นในการบริหาร เพื่อการตัดสินใจของผู้บริหารระดับสูง ประสานงานในการจัดแถลงข่าว ให้สัมภาษณ์ เสนอบทความของผู้บริหาร รวมทั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของธนาคารแก่สื่อมวลชน รวมทั้งประสานงานกับสถาบันธนาคารออมสิน โลก

18.สำนักพัฒนาการเรียนรู้ (Learning organization department) มีหน้าที่เสริมสร้างองค์กรเรียนรู้ของธนาคารให้การสนับสนุนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของธนาคาร วิเคราะห์และวางแผนพัฒนาบุคลากรทุกระดับ กำหนดวิธีการพัฒนาบุคลากร ดำเนินการฝึกอบรมพนักงานเพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ให้สอดคล้องกับความต้องการของธนาคาร ติดตามประเมินผลการฝึกอบรมและเรียนรู้ สร้างและผลิตสื่อการเรียนรู้ ให้บริการห้องสมุดและศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ ดำเนินการเกี่ยวกับทุนการศึกษา ทุนการฝึกอบรมและดูงานของพนักงาน ตลอดจนการรับนักศึกษาเข้าฝึกงานและเยี่ยมชมกิจการของธนาคาร

19.สำนักพัฒนาหนี้ (Loan recovery department) มีหน้าที่ ศึกษาปัญหาที่มีผลต่อการชำระหนี้ของลูกหนี้ กำหนดแนวทาง หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติในการพัฒนาและแก้ไขหนี้ เป็นตัวแทนธนาคารในการกำหนดให้ลูกหนี้รับสภาพหนี้และการแก้ไขหนี้มีปัญหา เสร็จจ่าต่อรองประนอมหนี้ การปรับโครงสร้างหนี้และฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ ควบคุมดูแลการดำเนินกิจการของลูกหนี้ให้เป็นไปตามข้อตกลงและสัญญา

20.สำนักระบบงานสารสนเทศ (Software development department) มีหน้าที่ พัฒนาและบำรุงรักษาระบบงานคอมพิวเตอร์ของธนาคาร ในด้านระบบงานบริการลูกค้าและด้านระบบงานบริหารภายในธนาคาร ศึกษาเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาระบบงาน (Development tools) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาระบบงาน แก้ไขปัญหาาระบบงานคอมพิวเตอร์ ฝึกอบรมระบบงานให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำเอกสารประกอบระบบงาน คู่มือการปฏิบัติงาน

21.สำนักสินเชื่อเคหะ(Housing loan department) มีหน้าที่ควบคุมดูแล บริหารงานสินเชื่อเคหะและโครงการอสังหาริมทรัพย์เพื่อสนับสนุน ผู้กู้รายย่อย วางแผนและดำเนินการเสนอบริการสินเชื่อ ควบคุมการดำเนินงานสินเชื่อในความรับผิดชอบ

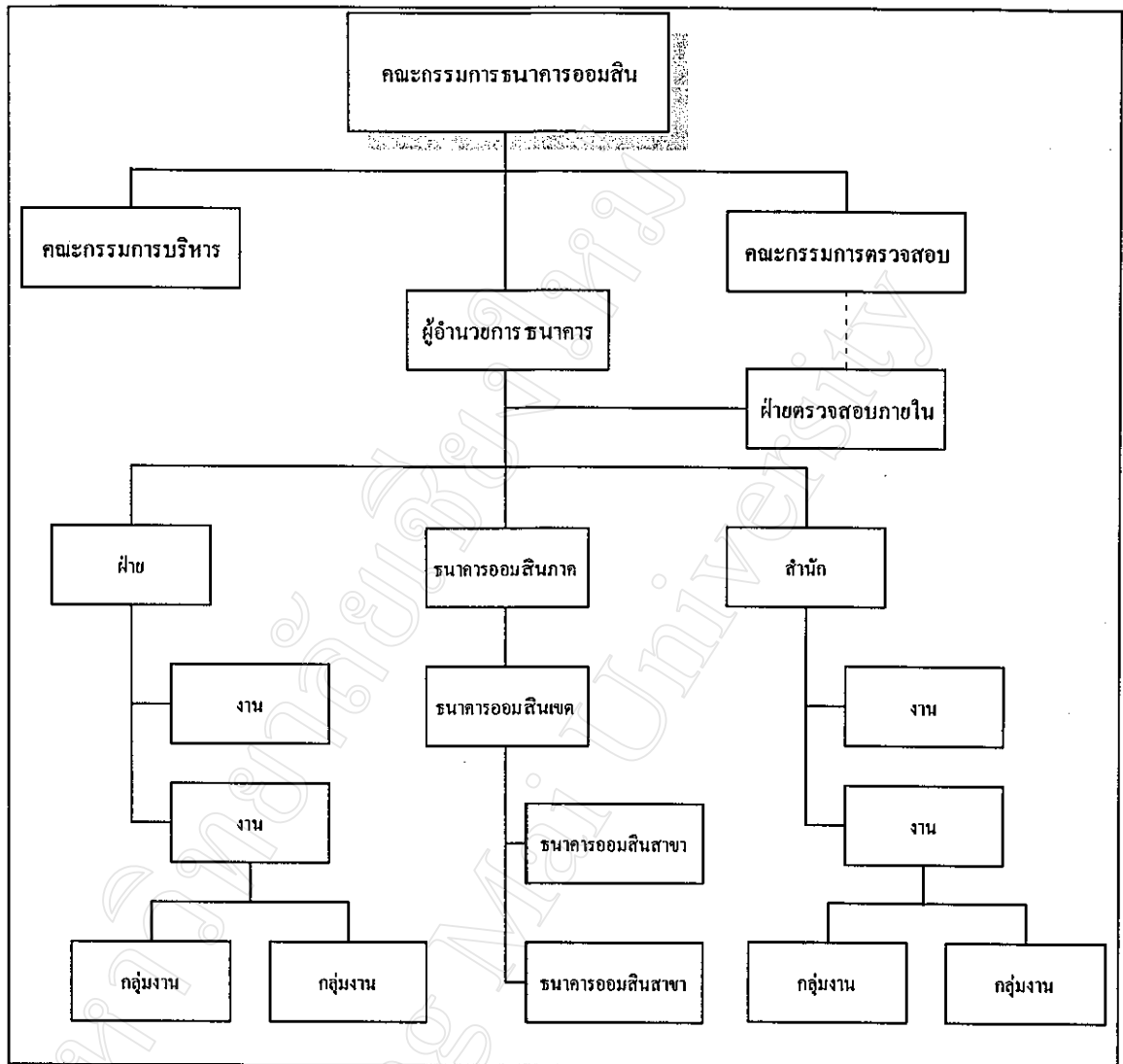
22.สำนักสินเชื่อทั่วไป(General credit department) มีหน้าที่ ควบคุม ดูแลและบริหารงานสินเชื่อที่มีตราสารธนาคารเป็นหลักทรัพย์ค้ำประกัน ได้แก่ สินเชื่อบีกเกินบัญชี สินเชื่อสมุดเงินฝากค้ำประกัน สินเชื่อสลากออมสินพิเศษค้ำประกัน ควบคุมการดำเนินงานสินเชื่อในความรับผิดชอบ

23.สำนักสินเชื่อธุรกิจ(Business credit department) มีหน้าที่ ศึกษา วางแผนและเสนอบริการสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่อที่รัฐให้การสนับสนุนให้กับกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย กำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและระเบียบวิธีปฏิบัติงานของสินเชื่อ วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการให้กู้ จัดทำนิติกรรมสัญญาตามเงื่อนไขที่ได้รับอนุมัติ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานสินเชื่อที่เกี่ยวข้องของสาขาทั่วประเทศ

24.สำนักงานสินเชื่อบุคคล (Personnel credit department) มีหน้าที่ควบคุม ดูแล บริหารงานสินเชื่อสวัสดิการ สินเชื่อไทรทองและสินเชื่อตามข้อตกลง วางแผนและดำเนินการเสนอ บริการ ควบคุมการดำเนินงานของสินเชื่อในความรับผิดชอบ

25.สำนักอิเล็กทรอนิกส์(Electronic department) มีหน้าที่ บริหาร ควบคุมและ ตรวจสอบเกี่ยวกับธุรกิจบัตรพลาสติก และธุรกิจอิเล็กทรอนิกส์ การให้บริการในรูปแบบศูนย์ข้อมูลและ ข่าวสารทางธุรกิจธนาคาร ทั้งในระบบอัตโนมัติและตอบคำถามของลูกค้าทางโทรศัพท์ (CALL CENTER)

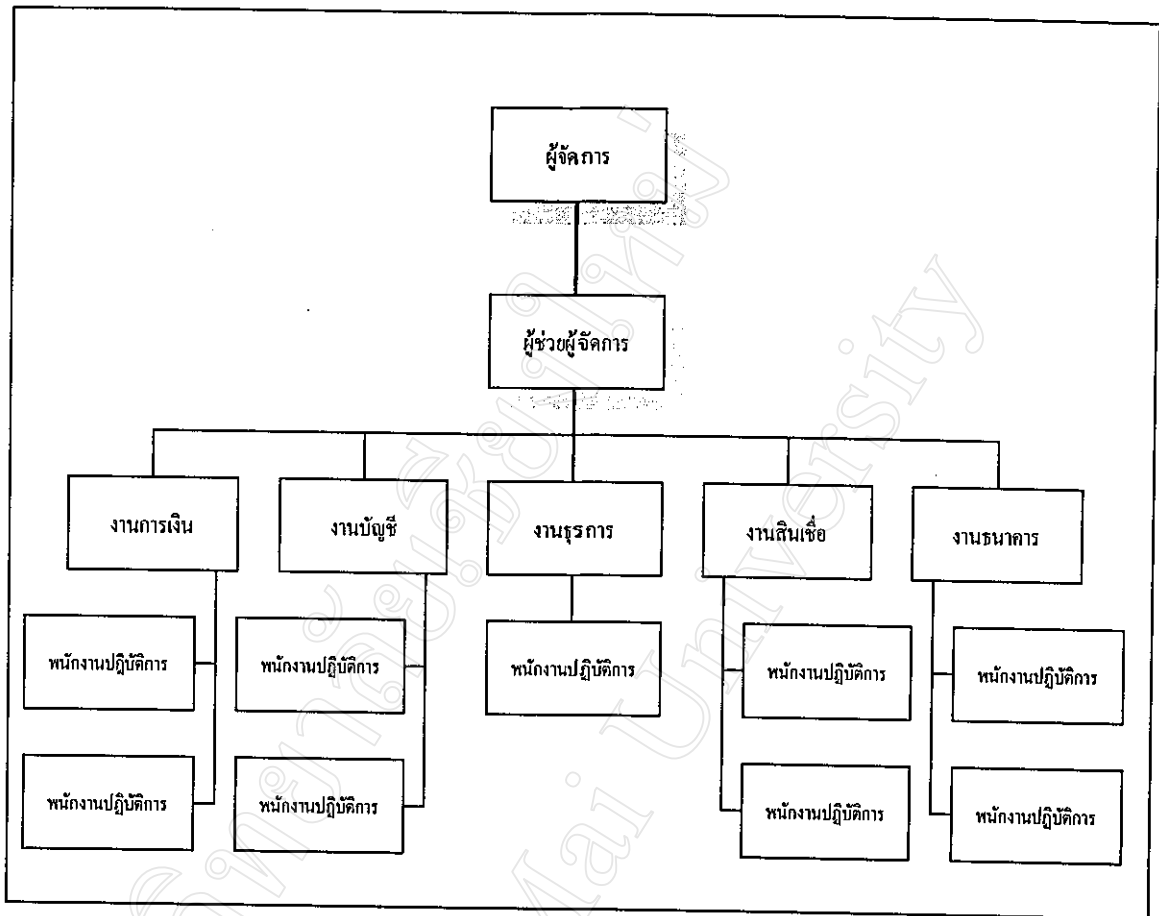
26.ฝ่ายสงเคราะห์ชีวิต(Life insurance department) มีหน้าที่ กำหนดนโยบาย หลัก เกณฑ์ เงื่อนไข และระเบียบวิธีปฏิบัติงานของธุรกิจเงินฝากประเภทสงเคราะห์ชีวิต ให้สอดคล้อง กับนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของธนาคาร ควบคุมและตรวจสอบการดำเนินธุรกิจเงิน ฝากประเภทสงเคราะห์ชีวิต ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาธุรกิจ ให้บรรลุเป้าหมาย

ภาพที่ 2.1 แสดง โครงสร้างการแบ่งส่วนงานของธนาคารออมสิน

โครงสร้างการแบ่งส่วนงานของธนาคารออมสินสาขา มีผู้จัดการธนาคารออมสินสาขาซึ่งได้รับมอบอำนาจและหน้าที่เป็นกำกับดูแลการปฏิบัติงานของพนักงานในสังกัด ให้เป็นไปตามมติ คณะกรรมการ กฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบการ คำสั่งและประกาศของธนาคาร โดยมีผู้ช่วยผู้จัดการธนาคารออมสินสาขา ทำหน้าที่ช่วยผู้จัดการด้านการบริหารงานทั่วไปของสาขา วินิจฉัย สั่งการ มอบหมายงาน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา ติดต่อประสานงาน ติดตามประเมินผล แก้ไข ปัญหาภายในสาขา การแบ่งแยกหน้าที่ของพนักงานในสาขาเป็นไปตามระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่กำหนดไว้ ดังนี้

- 1.งานบัญชี ทำหน้าที่เกี่ยวกับการทำบัญชีสาขาและข้อมูลลูกค้า ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำ ปรับปรุง ประสานงาน แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงานด้านบัญชี
- 2.งานการเงิน ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารการเงินของสาขา ให้มีประสิทธิภาพ ควบคุม ตรวจสอบ เกี่ยวกับงานด้านการเงิน
- 3.งานธนาคาร ทำหน้าที่ให้บริการ ประชาสัมพันธ์ อำนวยความสะดวกแก่ลูกค้าที่มาติดต่อ
- 4.งานธุรการ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานสารบรรณ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่น รวบรวม และจัดทำคำขอตั้งงบประมาณประจำปี ทำบัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงินตามงบประมาณของสาขา
- 5.งานอำนวยสินเชื่อ ทำหน้าที่เกี่ยวกับงานอำนวยสินเชื่อ และพิธีการสินเชื่อ การติดตามหนี้ค้างชำระ การเก็บรักษาเอกสารขอกู้ ให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขปัญหาเกี่ยวกับงานด้านสินเชื่อ

ภาพที่ 2.2 แสดงการแบ่งส่วนงานของสำนักงานธนาคารออมสินสาขา